

DE KORHAAAN

Jaargang 36, Nummer 2 - April 2002

IN DIT NUMMER:

Twee stuivers voor een ekster

Mystery bird

Toename van de kerkuil in het Gooi

De Korhaan

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie : Wim Duurland (wduurland@hetnet.nl)
Willem-Jan Hoeffnagel (w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl)
Ruud Willemstein

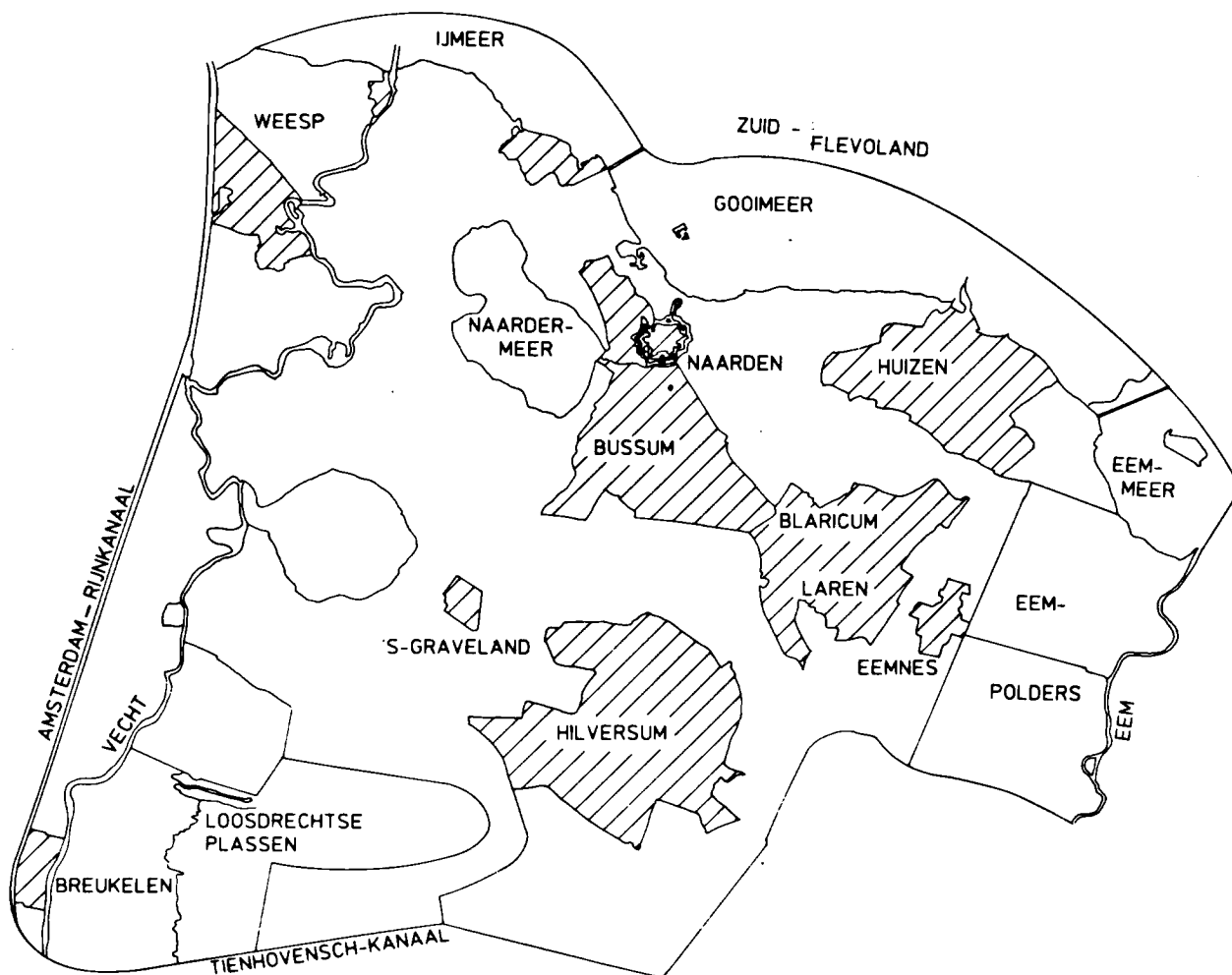
Redactieadres : Menno Simonszhof 84 1216 LM Hilversum 035-6217222

Verzending Korhaan : Bep Dwars-Van Achterbergh
Flamingohof 1 1221 LK Hilversum 035-6850627

Foto omslag : Jos Korenromp / Het Vogeljaar

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren kopij: uiterlijk 1 februari 2001 1 april 15 juni ISSN: 0929-8762
1 september 15 november

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	30
Krassen van een Gooise kijker	31
Twee stuivers voor een ekster	32
De verpakking	34
Aankondiging tweede Noord-Hollandse natuurdag	36
Oude glorie voorgoed vergaan	37
Tuinvogelonderzoek	37
Mystery Bird	38
Toename van de Kerkuil in het Gooi.	41
Index op auteur Korhaan, 35° jaargang 2001	42
Programma	43
Ontvangen Literatuur	44
Mutaties ledenbestand	45
Veldwaarnemingen	46
Kor Haan.....	48

Van de voorzitter

Het is nu een jaar geleden dat Nederland en de rest van Europa volop in de ban van de MKZ crisis was. Het was een heel moeilijke tijd voor boeren, burgers en buitenlui. Voor de boeren was de situatie natuurlijk het meest bedreigend en angstigend, want zij werden direct bedreigd met verlies aan vee, een sociaal isolement en een pakket van strenge beperkende maatregelen. Ook burgers en buitenlui werden getroffen, al waren de gevolgen voor hen veel minder dan voor de agrariërs. Voor vogelaars betekende het in de eerste plaats dat wij werden belemmerd in onze hobby. In sommige gevallen betekende dat ook dat zinvolle beschermingsacties niet konden worden uitgevoerd. Aan de andere kant was er door het wegblijven van mensen uit veld en bos ook veel minder verstoring voor vogels. Voor een deel van de vogels, met name voor weidevogels, was het dus juist een goed jaar. Toch is het te hopen dat deze situaties ons in de toekomst bespaard zullen blijven. Of dat zo zal zijn is overigens nog maar de vraag. De huidige methodes van bedrijfsvoering die tegenwoordig in de agrarische sector worden toegepast blijken keer op keer zeer kwetsbaar te zijn. Als er wat mis gaat zijn de gevolgen vaak catastrofaal. Uitbraken van ziektes zijn nauwelijks nog te voorkomen en als er een uitbraak is dan rest ons nog slechts het uitvoeren van harde maatregelen. Ook vogels zijn kwetsbaar door de moderne bedrijfsvoering in deze sector. Veel soorten zijn reeds lang geheel verdwenen en soorten die er nog zijn worden bedreigd. Ook al doet de overheid nog zo zijn best het tij

te keren. Zo worden boeren tegenwoordig van overheidswege gestimuleerd om vogelnesten te beschermen. Er zijn tarieven voor het beschermen van een aantal soorten. Zo levert een beschermd scholekster- of kievitsnest de boer circa € 11,00 op en voor een aantal andere soorten, zoals grutto, zomertaling, graspieper, veldleeuwrik en kuifeend, is de vergoeding rond de € 68,00. Daarnaast zijn er nog tarieven voor een aantal andere maatregelen, zoals het uitstellen van de eerste maaidatum, het gebruik van droge mest en het beschermen van de flora langs slootranden. Het is echt te hopen dat dit soort maatregelen zal gaan helpen. Hoewel het bedrag van de vergoedingen per boer aardig kan oplopen, blijft de verleiding om snel even de loonwerker te bellen om de uitspruitende percelen te snel even te laten maaien, of te laten bemesten met gier uit de overvolle tanks, echter erg groot. Bij dat bemesten is er tegenwoordig overigens de laatste jaren weer een nieuwe bedreiging bij gekomen. De technische vooruitgang is niet te stuiten. Steeds vaker zie je nu mest injecteren met zware machines die lange, meters lange- en decimeters dikke slangen achter zich meeslepen. Als zo'n slang in de buurt van een nest komt kun je wellicht als vogel nog net op tijd opvliegen maar voor de eieren of jonge pullen valt zeker te vrez-

Het is jammer dat we nog steeds niet zijn geslaagd in het vinden van een geschikte ontmoetingsruimte. Er is te weinig gelegenheid voor leden om elkaar eens te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen, zowel on-

derling als met het bestuur. Nog tijdens de ledenvergadering in maart bleek weer eens hoe belangrijk goede contacten zijn. In de 'wandelingen' wordt er veel 'bijgekletst' maar ook zijn er dan mogelijkheden om afspraken te maken en activiteiten voor te bereiden. Het zou goed zijn als er meer van dergelijke gelegenheden zouden zijn. Het bestuur doet daarom een beroep op u allen om actief mee te helpen zoeken naar een geschikte ruimte om in de toekomst onze werk-contactavonden weer te kunnen houden.

Er is de laatste tijd veel werk verzet om de werkzaamheden van de Subgroep Avifauna beter te stroomlijnen. Er is een coördinatieteam in het leven geroepen dat een plan heeft gemaakt om eventuele knelpunten bij het uitvoeren van de projecten sneller op te lossen. Ook zijn er enquêtelijsten verspreid om de behoefte te peilen van de leden van deze subgroep. In het buitengebied worden regelmatig verstoringen en overtredingen geconstateerd. Bijvoorbeeld kappen en snoeien in het broedseizoen en andere overtredingen, bijvoorbeeld van de nieuwe flora en fauna wet. Het bestuur verzoekt u om dergelijke overtredingen zoveel mogelijk te melden. U kunt daarvoor contact opnemen met een van onze coördinatoren of met de secretaris van de vereniging.

R.A. KOLE

Krassen van een Gooise kijker

Jaren geleden is een schrijflijster (Turdus scripsi) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen. Penlijster (Turdus penna) is mijn naam.

Op de korrel

Als vogel mag je je tegenwoordig in Nederland wel gelukkig prijzen. Al dat romantisch ge-neuzel over die goede oude tijd gold niet voor hen. Voordat een-den het vroeger in de gaten hadden werd hun nek omge-draaid in een eendenkooi en gingen zij letterlijk de pijp uit. Ganzen werden met ganzen-roeren bestookt en de gelukki-gen (?) wisten te ontkomen, waarvan sommigen letterlijk voor de rest van hun leven een loodzwaar gevoel over hielden. Weliswaar is het lood in de jaren negentig van de vorige eeuw vervangen door staalhagel, maar voor jachtvogels was dat lood om oud ijzer. Roofvogels die de jachtvogels zouden bela-gen werden te vuur en te zwaard vervolgd. Op de nesten waren jonge vogels ook al niet veilig voor mensen. Jonge spreeuwen (dotters) werden uit speciaal hiervoor aangebrachte neststenen of kruiken geplukt om te worden geconsumeerd. Ganzen, goudplevieren en kwartels en kleine zangvogels werden met netten gevangen, of zoals sijzen met lijm gevan-gen (sijjsjeslijmers). Voor hout-snippen hingen zogenaamde flouwen tussen de bomen. Lijsters en kemphanen werden met strikken belaagd. Eieren van grutto's, tureluurs, kemphanen en Kieviten werden bij duizen-den geraapt. Uit meeuwenkolo-nies werden eieren verzameld die naar beschuitfabrieken gin-gen.

Hoe is dit alles veranderd. Er is een soort zorgplicht voor onze

gevederde vrienden ontstaan. Diverse wetten die als bescher-ming dienden volgden elkaar op. Het sluitstuk vormt de in-middels aangenomen Flora- en Faunawet en de daaruit voort-vloeiende Algemene Maatrege-len van Bestuur (AMB's), al valt op die wet nog wel het een en ander af te dingen. Verder lijkt de bescherming in reservaten, natuurmonumenten, vogel-richtlijngebieden en andere ter-reinen met fraaie namen ook goed geregeld te zijn. Dat bij de rijksoverheid, die toch het voor-beeld zou moet geven, soms andere belangen lijken te preva-leren blijkt uit de gelukkig on-langs door de Tweede Kamer afgeschoten plannen voor een windmolenpark bij de Afsluitdijk in de Waddenzee. Buiten die gebieden gebeurt er nog van alles.

De private bescherming lijkt be-ter geregeld. Soorten staan op de Rode of Blauwe lijst en voor een aantal van hen zijn speciale soortbeschermingsplannen op-gesteld. Hoogspanningslei-

dingen worden van markering voorzien, raamstickers worden aangebracht. Voor individuele hulp kunnen vogels tegenwoor-dig rekenen op een scala aan mogelijkheden. Nestbescher-mers houden vee weg van kwetsbare nesten.

Wintervoeding, vaak te vroeg ingezet, helpt ze door moeilijke periodes. Voor holenbroeders is er een wereld aan nestkasten-aanbod. De koolmees heeft zich daarin door het eenzijdige aan-bod van een dominante positie weten te verzekeren. Torenval-ken kunnen in vrijwel boomloze gebieden gaan broeden, waarin zij anders nooit een kans kren-gen. De keerzijde van de me-daille is dat in die cultuurstep-pes vrijwel geen veldmuizen meer voorkomen en jonge weidevogels het haasje zijn.

Kunstwanden voor oever-zwaluwen, nestpijpen voor bergeenden, broedeilandjes voor visdieven, nestvloten voor zwarte sterns, in de Winkel van Sinkel is alles te koop. Het boekje "Vogels onder dak" was een bestseller.

Dierenambulances staan klaar om verweesde en gewonde vo-gels naar vogelasielen te ver-voeren. Het begrip intrinsieke waarde is ook al ergens opge-doken. Zijn we in sommige op-zichten niet aan het frutselen in de marge en schieten we dan niet te ver door? De mens wikt, de natuur beschikt.

PENLIJSTER

De ekster, door de eeuwen heen bewonderd en verguist. De dubbele houding van mensen tegen de ekster die de dertiende eeuwse Vlaamse dichter Jacob van Maerlant al beschreef, komt ons ook nu nog bekend voor!

B. de Lig

Twee stuivers voor een ekster

De Romeinse schrijver en natuuronderzoeker Plinius adviseerde het consumeren van jonge eksters voor wie zijn gezichtsvermogen wilde verbeteren. Het beste was ze vooraf te villen. De Vlaamse schrijver Jacob van Maerlant nam het advies 1200 jaar later over in zijn grote werk *Der Naturen Bloeme*. In het tekstgedeelte over de ekster beschrijft hij de bouw van het nest, de manier waarop een ekster zich uit een strik bevrijdt, en vertelt hij hoe je jonge gevangen eksters kunt leren spreken. Hij stelt het dier zo voor:

*Pica dats der aestren name,
Van plumen scone ende bequame
Es si, ende die vele scalcheit can.*

[Pica, dat is de naam van de ekster (in het Latijn). Hij is mooi van veren en behaagt het oog, en hij heeft veel streken.]

Het zijn voor dierenbeschermers weinig geruststellende teksten. Misschien geeft het hen enige genoegdoening te weten dat Plinius zijn nieuwsgierigheid naar alles wat groeit en bloeit en ons altijd weer boeit met de dood heeft moeten bekopen. In 79 na Christus kwam hij om toen hij zo nodig moest gaan kijken bij de Vesuvius die kort daarvoor onder andere Pompeï onder de as had bedolven.

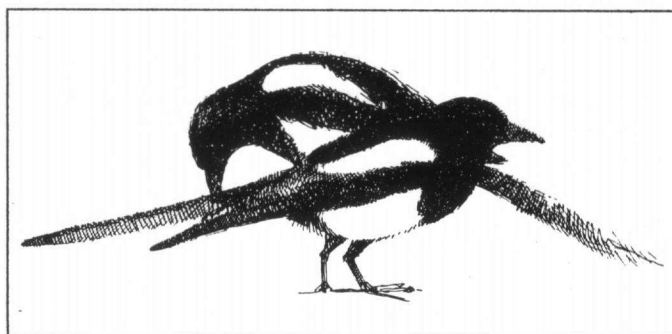
De door van Maerlant al gesignaleerde dubbelheid in de waar-

dering van de ekster zal ook nu menigeen niet onbekend voorkomen. Mooi zijn ze, maar ook een beetje beangstigend soms. Als je in het voorjaar radeloze merelouders hartverscheurend tekeer hoort gaan zijn de eksters niet ver. En wat zijn het er veel de laatste jaren. Lijkt mij. Misschien moeten echter vogelkenners om deze op zichzelf staande waarneming hard lachen. Maar ik zie ze soms met z'n zessen of meer op het garagedak van mijn burenrondhippelen. In de *Nieuwe Rotterdamse Courant* van 24 november 2001 schreef Koos van Zomeren onder de titel *De vogelbestrijding* over de firma Bird Control Holland die zich vier man sterk bezig houdt met het verjagen en weren van vogels. "Acht procent van onze opdrachten heeft met spreuwen te maken. En tachtig procent met duiven. Tweeduizend nesten in het Centraal Station van Utrecht, dat kon natuurlijk niet langer. Het station was een kweekvijver van duiven voor de hele stad." Over eksters werd in het stuk van Van Zomeren niet gesproken, maar wat zouden die dan

ook voor ernstige overlast kunnen bezorgen, behalve voor merelouders?

Bird Control Holland is bij haar werkzaamheden verplicht te werken binnen het kader van de Flora- en Faunawet, wat inhoudt dat overal ontheffingen voor moeten worden aangevraagd en er evenveel papier moet worden geproduceerd als er vogels worden geliquideerd. De eksters hebben dus niets te vrezen van mensenhand, want op een beetje zaden en bessen eten en een zangvogelnest leegroven staan geen sancties. Het zijn geen coloradokevers of muskusratten, waarvoor je een premie kunt krijgen als je een overleden exemplaar bij de autoriteiten bezorgt.

Toen Willem Manten in zijn kwaliteit van burgemeester van Loosdrecht de *Rekening van ontfang en uytgaef* over de periode van 2 februari 1783 tot 2 februari 1784 opmaakte, no-

Eksters

teerde hij onder andere bij de uitgaven:

4 juni 1783: Aan Gerrit Gro-tendorst voor een doodkist van een bovelander 5 gulden idem Aan Dirk Ruijter [de kos-ter en schoolmeester] voor be-graven 1 gulden

18 juli 1783 Aan Jan Rutten Moen voor 't uytvissen der haanekammen aan de Regterwijk 5 gulden

1 januari 1784 Aan Jacob Tim-mer voor 8 eksters 16 stuivers.

Die 'bovelander' was een Duitse gastarbeider, die door Dirk Ruijter werd begraven, 'haanekammen' zijn water-planten (krabbescheer) die als meststof op het aardappel-land dienden, en voor een dooie ekster kreeg je dus een premie van twee stuivers. Dat kan alleen maar betekenen, dat eksters toen blijkbaar als extreem hinderlijk werden er-varen. Dat zal dan wel ver-band houden met hun schade-lijke invloed op de gewassen.

Wie de moeite neemt de Loos-drechtse dorpsrekeningen uit de achttiende eeuw er op na te zoeken – registers met af-schriften ervan zijn bewaard van 1700 tot 1810 – komt de eksterposten ieder jaar weer tegen. In de jaren 1701 tot 1705 werden er gemiddeld ruim vijftientig per jaar aangeboden, in de zeventiger jaren zijn het er gemiddeld een stuk of twaalf, net als in de jaren tachtig.

De personen die de premie kwamen opstrijken waren vaak dezelfde: Jan Manten, Jacob Timmer, Thomas Krook, Willem Dolman, of hun zoontjes; er zijn nogal wat 'bovenlanders' onder en die hebben dan geen naam. Twee stuivers was een bedrag dat

niet kon worden versmaad door velen, denk ik, als je ziet dat voor een 'quispedoor' op de rechtkamer zes stuivers worden uitgegeven (drie eksters), dat het begraven van een vreemde-ling tien eksters kost, een slot op de ijzeren kist in het recht-huis zeven en een halve dag werken aan het rechthuis vier.

Op 2 mei 1788 noteerde de bur-gemeester dan ineens: *Aan di-verse personen op onderschijden tijden voor 59 zoo oude als jonge eksters 5 gulden en 18 stuivers.* Een gulden is dan nog steeds twintig stui-vers, dus de premie was in een eeuw tijd gelijk gebleven. De piek in het aantal ingele-verde eksters (er werden er later dat jaar nog meer ge-bracht) zal wel verband houden met de actuele gebeurtenissen in die dagen. In september van het voorafgaande jaar 1787 wa-ren 20.000

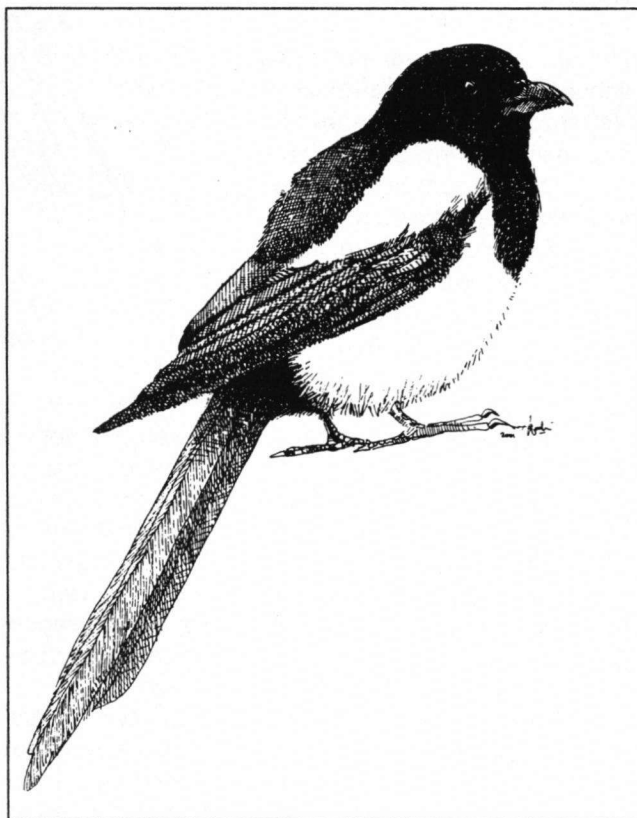
Pruisische militairen het deerlijk aangetaste gezag van de Oranjes (Goejanver-wellesluis, 28juni) ko-men her-stellen, en wie zal dat betalen? Zoals ge-bruikelijk: Willem Dol-man, Tho-mas Krook en Jacob Timmer en alle andere jan-met-de-petten en hun vrouw en kinderen, en dus uit-eindelijk ook

onze gevleugelde vriend: de tweestuiversekster.

Literatuur:

Archieven van de gemeente Loosdrecht, 1592-1945, inv.nrs. 1.51 en 1.52 (S.A.G.V.). Tekeningen: Wouter van Gils

Overgenomen uit het voor-jaarsnummer van het perio-diek van de Historische Kring Loosdrecht met toestemming van de redactie, waarvoor onze hartelijke dank.

Ekster

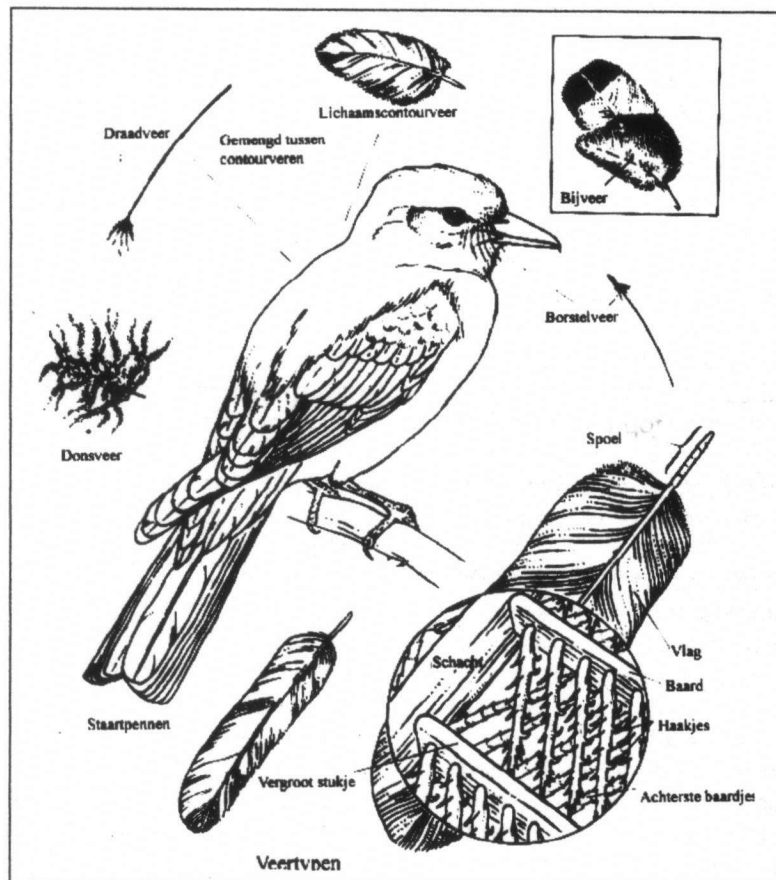
Het is voor een levend wezen onverstandig zijn organen zonder meer bloot te stellen aan de invloeden van de omgeving. Dieren zijn daarom doorgaans verpakt in een huid, ook vogels. Bij hen vormt die levende huid de dode veren, snavel schede en de schubben op de poot.

Jan K. Nijhof

De verpakking

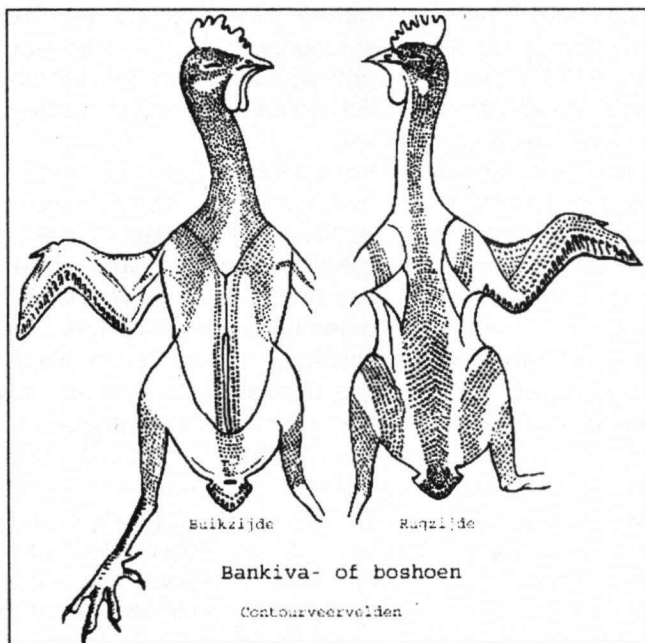
Bij vogels bestaat de huid, net als bij ons, uit een opperhuid en een lederhuid (de onderste, veel sterker doorbloede laag). Die huid is bij vogels tamelijk dun, vooral de lederhuid is zwak ontwikkeld. Uit papillen in de opperhuid ontstaan de veren, de schubben op de poten en de snavelovertrek. Alle drie bestaan uit hoorn en zijn vaak opvallend gekleurd. Dat zou je dus de cadeauverpakking kunnen noemen. Bij vogels ontstaat die dus uit het binnenste gewone pakpapieretje.

Het grootste deel van het vogellichaam is met veren bedekt. Veren zorgen voor een gestroomlijnde vorm en houden veel lucht rondom het lichaam vast, wat warmteverlies tegen gaat. Vliegen kost veel energie, daarom hebben vogels een krachtige stofwisseling. Ze zijn warmbloedig, d.w.z. hun lichaamstemperatuur is constant en hoger dan die van de omgeving (41°). De vogel is door zijn verenpak geïsoleerd ten opzichte van de koelere omgeving. Het vogellichaam zit als het ware als de thee in een dubbelwandige theepot. Dit is des te belangrijker daar het vliegen zelf uiteraard sterke afkoeling veroorzaakt. Vogels stammen af van reptielen, zeer waarschijnlijk van gevederde reptielen. Er zijn fossielen van reptielen met veren gevonden. Deze reptielen konden echter met

zekerheid niet vliegen. Men denkt dus dat die veren als warmte-isolatie dienden en veronderstelt dus dat ze al warmbloedig waren. Ook al spelen sommige veren een onmisbare rol bij het vliegen: de veer was er eerst en toen kwam pas het vliegen. Een veer bestaat uit een centrale schacht die naar de top toe steeds dunner wordt. Het onderste deel ervan, de spoel, is hol en ligt ten dele onder de

huid. Hij bevat de ziel: het verdroogde overblijfsel van de huidpapil waaruit de veer is ontstaan. Het deel daarboven is massief. Op de grens van spoel en schacht bevindt zich vaak een bijveer. Dit is vrijwel nooit het geval bij vleugelveren. Deze bijveer is meestal zwakker ontwikkeld, slechts zelden gelijkwaardig. De schacht draagt de vlag. Die bestaat uit zeer veel zogenaamde baarden. Die groeien, dicht tegen elkaar aan-

liggend, aan weerskanten uit de schacht. Op de baarden zitten, in twee rijen tegenover elkaar zoals zichzelf op de schacht zitten, de baardjes. De rij baardjes die naar de top van de veer wijst draagt op zijn beurt de haakjes. Die grijpen zich vast in de baardjes van de volgende baard. Dat geeft de vlag een zeker houvast en stevigheid. Het onderste deel van de vlag kan donsachtig zijn, d.w.z. dat daar de haakjes ontbreken. Dergelijke veren liggen aan de buitenkant en bepalen grotendeels de omtrek van de vogel. Daarom worden ze contourveren genoemd. Contourveren worden afhankelijk van groeiplaats en functie verder onderverdeeld. Dat staat voorin vrijwel ieder vogelgidsje en dat is u dus wel bekend.

Alleen bij enkele groepen vogels zijn de contourveren gelijkmatig verdeeld over het lichaam (pinguïns en loopvogels). Bij alle andere vogels staan ze uitsluitend in bepaalde velden of banen. De vorm van zo'n gebied kan per soort verschillen. Buiten deze velden komen geen contourveren voor, maar wel andere typen veren.

zwart). Gele, oranje en rode tinten zijn het gevolg van kleurstoffen die, tenminste voor een deel, uit voedsel worden opgenomen (flamingo's). De geïmpregneerde structuur van de baardjes veroorzaakt een verschillende breking van het licht, zoals dat ook gebeurt bij een olievlék op water. Wij zien dan metaalachtig glanzende kleuren (glansspreeuwen). Beide mechanismen kunnen ook samen gebruikt worden. Een donkere kleurstof met daarboven een bepaalde structuur in de veer geeft bijvoorbeeld het flitsende blauw van de ijsvogel. Het kleurenpalet van een vogel kan ook veranderen door slijtage. Een bepaalde kleur kan op een sleetse plek zitten en dus verdwijnen. Andere kleuren kunnen te voorschijn komen door het wegslijten van bovenliggende veren(delen).

Veren ontwikkelen zich uit huidpapillen, langgerekte uitsteekseltjes van de opperhuid. Die worden in een plooi van de lederhuid opgenomen. Ze zitten dan min of meer in een zakje (zoal onze haarwortels) dat aan de onderzijde rijkelijk voorzien is van bloedvaatjes. In de lengte

Contourveren zitten aan de buitenkant en zij dragen dan ook de kleuren: de cadeauverpakking. Die kleuren kunnen veroorzaakt worden doordat de veren een kleurstof bevatten. Die kan gevormd zijn door de huid (bruintinten en

van de papil ontstaat een diepe groef. Van daaruit stralen ondiepere groeven naar links en naar rechts om de papil heen. Deze ondiepere groeven vertakken op hun beurt in kleine zijdelingse groefjes en die weer in nog kleinere. In dit patroon van groeven en groefjes heeft u ongetwijfeld het bouwplan van de toekomstige veer herkend. Alles wordt nu door de opperhuid overgroeid en daaronder, in die groefjes, treedt verhoorning op. Het geheel hoeft nu alleen nog naar buiten geschoven te worden en de vlag van de veer is klaar. De groeven op de papil verdwijnen en er omheen vormt zich een buis: de spoel. Zolang de veer groeit zit de bloedrijke papil daarin. Als de veer volgroeid is verdroogt hij tot de ziel. Minstens een keer per jaar, meestal net na het broedseizoen, worden de contourveren door nieuwe vervangen: de rui. Veel vogels ruien ook nog, soms slechts gedeeltelijk, voor het broedseizoen. Het nieuwe verenkleed verschilt dikwijls in kleur en tekening van het oude, afhankelijk van leeftijd en seizoen (jeugdkleed, broedkleed, winterkleed, enz.). Door een grotere bloedtoevoer groeit de veerpapil weer uit. Hij ontwikkelt een nieuwe veer en die duwt de oude eruit. Sommige vogels ruien snel achter elkaar alle veren, zodat ze een poos niet kunnen vliegen (watervogels). Bij andere verloopt de rui geleidelijker, zodat er altijd genoeg pennen aanwezig zijn om te vliegen (roofvogels). Een ander type veren zijn de donsveren. Zij hebben een slappe schacht en een zachte vlag. De baarden dragen geen haakjes en hangen dus niet samen. Ze zitten doorgaans tussen en onder de contourveren. Een enkele keer zitten ze vrij, zoals aan de hals van sommige giersoorten. Meestal hebben ze

één, lichte, kleur. Bij zwemmen-
de vogels zijn de donsveren het
sterkst ontwikkeld. Het eerste
kleed van de meeste jonge vo-
gels bestaat ook uit donsveren.
Zij spelen, samen met de dek-
veren, een voorname rol bij de
warmte-isolatie.

Draadveren zijn lang, zo dun als
een haar en de punt eindigt in
een soort kwastje. Als ze voor-
komen staan ze alleen of met
zijn tweeën zeer dicht tegen een
contourveer aan. Ze kunnen
een zintuiglijke of een decora-
tieve functie hebben.

Borstelveren komen alleen bij
bepaalde groepen voor, ze heb-
ben geen vlag. Ze worden voor-
al vaak aangetroffen bij de
mondhoeken van vogels die
insecten in de vlucht vangen.
Borstelveren bij de ogen dienen
bij groundbewonende vogels als
wimpers en die bij de neusga-
ten van sommige vogels zijn
waarschijnlijk filters.

Voor de verzorging van de ve-
ren beschikken veel vogels over
de stuitklier, gelegen op hun
achterste. De grootte van deze
klier loopt nogal uiteen, hij is af-

hankelijk van de soort. Deze
klier vormt een soort smeer dat
voor ongeveer de helft uit vet
bestaat. De vogel drukt met zijn
snavel smeer uit de klier en zalft
er zijn verenpak mee in. De vet-
te smeer verhindert dat vocht
tot de huid doordringt. Logisch
dus dat deze klier bij watervog-
gels meestal goed ontwikkeld
is, denk maar aan een eend,
waar het water zonder meer van
afloopt. Sommige vogels met
geen of een kleine stuitklier heb-
ben poederdonsveren. Deze
groeien voortdurend door en
schilferen aan de top af. Die
schilfers vormen een soort vettig
poeder. Dit wordt door hen ge-
bruikt voor het onderhoud van
de veren (bijv. bij papegaaien).
Door de goede isolatie kan een
vogel overvloedige warmte slecht
kwijt. Zweetklieren ontbreken,
water zou toch niet door het
verendek heen kunnen verdamp-
pen. Ze kunnen hun veren op-
zetten, dat koelt wat. Of hijgen
zoals een hond dat ook doet.
Door de bloedstroom naar de
onbevederde poten te verster-
ken kan de vogel ook nog wat

warmte kwijt Helpt dat alles niet
voldoende dan moeten ze hun
gedrag aanpassen: minder ac-
tief zijn en de schaduw opzoeken.

Vogelvoeten zijn bedekt met
hoornschubben, zoals die van
reptielen. Zij ontstaan op de-
zelfde wijze als een veer uit de
opperhuid. De mate waarin de
poten bedekt worden door
schubben of veren en de kleur
daarvan verschilt per soort. Ook
hier is soms sprake van rui,
wanneer dat gebeurt is minder
duidelijk.

Bij de verschillende vogelsoor-
ten is de hoornen overtrek van
de kaken, de snavel, zeer ver-
schillend, zowel in grootte als in
vorm. Bij stormvogels en ver-
wanten bestaat hij zelfs uit
meerdere hoornplaten. Hij wordt
ook door de opperhuid ge-
vormd. De vaak zeer levendige
kleuring van de snavel kan, zo-
als die van het verenpak, met
het geslacht, de leeftijd of het
jaargetijde verschillen. Bij en-
kele soorten, bijv. papegaai-
duikers, ruit ook de snavel jaar-
lijks. Die snavel is de kleurige
strik om onze vogelverpakking.

Aankondiging Tweede Noord-Hollandse Natuurdag

De eerste Noord-Hollandse
Natuurdag is in 1999 met groot
succes gehouden. Namens de
Provinciale Organisatie Flora en
Fauna (POFF) kondigt
Landschapsbeheer Noord-Hol-
land nu met groot plezier aan
dat in 2002 een tweede Noord-
Hollandse Natuurdag gehouden

zal worden. Deze dag zal
plaatsvinden op:

Datum: Zaterdag 15 juni 2002

Locatie: Zaantheater te
Zaandam

Tijd: 10.30 - 16.00 uur

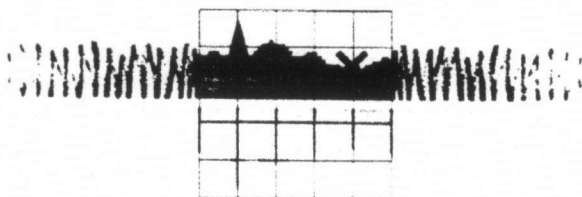
Thema: Water

Deze dag is uitermate geschikt
voor geïnteresseerden in
natuurinventarisaties!

Het definitieve programma voor
deze dag zal medio mei bekend
gemaakt worden. Indien u
daarin geïnteresseerd bent,
kunt u contact opnemen met
Landschapsbeheer Noord-Hol-
land, Reyhan Özgen, Postbus
205, 2050 AE Overveen, tele-
foon (023) 514 30 80, fax (023)
514 30 81.

Na doorgeven van uw adres
krijgt u het programma tijdig
thuisgestuurd.

Deze dag
zal boorde-
vol zitten
met natuur-
nieuws, vi-
sies,
computer-
presentaties,
video's en
andere ac-
tiviteiten.

Landschapsbeheer Noord-Holland

Oude glorie voorgoed vergaan

Het moet me toch even van het hart, vandaar dit schrijven. Enkele jaren geleden begon ik als nestkastonderzoeker voor de vogelwerkgroep. Een prachtig particulier terreintje viel mij ten deel. Nog dicht bij huis ook, dus gemakkelijk op de fiets met de ladder in de vroege of late uren van de dag even eruit naar dat mooie terrein. Een terrein waar alleen anderen na afspraak met de 82 jarige eigenaresse gedoogd werden.

Twee jaar daarna werden in de naaste omgeving aan de zuidkant van het terrein, diverse bomen en struiken geroid. De bedoeling ervan werd na enkele maanden duidelijk: uitbreiding van het grote parkeerterrein van een nabijgelegen bedrijf. Het mooie terrein kwam nu wel erg dicht op de 'bebouwing'.

Nog eens twee jaar later vond een minstens zo ingrijpende 'verbouwing' plaats, nu aan de noordkant van het terrein. Het aangrenzende terrein was voor heel veel geld opgekocht om er ter zijner tijd een onderkomen te bouwen. T.z.t. dat wel, maar de nieuwe eigenaar

had alvast alle struiken van de 2-3 hectare grond laten verwijderen. Weg schuil- voeder- speel- en broedplaatsen van alles wat zoal rondloopt, kruipt en vliegt op zo'n terrein.

De 'beschaving' rukte nu toch wel erg snel op. Bij de tachtigjarige mevrouw, de eigenaresse van het mij toegevalen paradijsje, ontwaarde ik tranen en vooral boosheid over wat een nieuwe buurman zoal te weeg kan brengen. Boos sprak ze er schande van, dit zou met haar terrein niet gebeuren. Daar zou zij persoonlijk tot - en ook na haar dood voor zorgen. Dat was vastgelegd.

Nog eens 2 jaar later was mevrouw de eigenaresse dood. Ik wist het niet. Na mijn briefje, dat ik weer graag de nestkastjes wilde komen controleren, werd ik gebeld door de executeur-testamentair. Een aardige man en ach die mezenkasten, ach u begrijpt wel. Ja wie zit daar nu op te wachten. Ik mocht de pas nieuw

geplaatste kasten wel weghalen.

Mijn laatste bezoek aan het onderzoeksterrein maakte al heel snel duidelijk, dat de 'nieuwe beschaving' voorgoed een einde had gemaakt aan hetgeen ik dan onder beschaving versta. De 250 meter oprijlaan was verhard, de kaalslag van het terrein was compleet, alle struiken en meerdere bomen waren verwijderd. De doorgezaagde boomstammen lagen te wachten op vervoer naar een open haard.

Datgene waarover ik eens de 82 jarige bijna zag huilen en schande hoorde spreken was nu ook met haar terrein gebeurd. Nee, ik geloof niet aan mensen die zich omdraaien in hun graf. Ik geloof meer in zekerheden. Zeker is, dat een unieke plek ons is ontvallen. Veel vogelaars hebben hier rondgelopen om te genieten van iets wat alleen deze oude dame nog 'ouderwets' mooi in stand had kunnen houden.

SJAAK KETELAAR

Tuinvogelonderzoek

Sinds 1992 is de Vogelwerkgroep het Gooi e.o. bezig met tuinvogelonderzoek. Verspreid over het Gooi en aangrenzende gebieden houden zo'n 30 à 40 leden van de vogelwerkgroep zich hiermee bezig. Dit klinkt wat gewichtig, maar het is erg eenvoudig. Gewa- pend met een kijker en een invulformulier kun je vanuit een luie stoel dit werk doen. Waar gaat het nu om? In de woonomgeving kunnen veranderingen optreden. De tuinen

worden ouder. Mogelijk is er nieuwbouw. Misschien speelt verandering in het klimaat een rol. Dit alles zal invloed uitoefenen op de samenstelling van de vogelbevolking van onze tuinen. Is er een trend over een lange reeks van jaren? Tellen dus en dit lang volhouden.

Dit onderzoek is bijzonder geschikt voor beginnende vogelaars. Het aardige is bovendien, dat de hele familie hieraan kan meedoen.

Het adres is: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028 1200 BA Hilversum. Aanmelden bij D.A. Jonkers Koggewagen 3 1261 KA Blaricum.

Het onderzoek over de afgelopen tien jaar heeft al een aantal aardige resultaten opgeleverd: een interactie tussen koolmees en pimpelmees, de opkomst van de Turkse tortel. Van de huismus hebben wij nog geen duidelijke achteruitgang kunnen constateren in het Gooi.

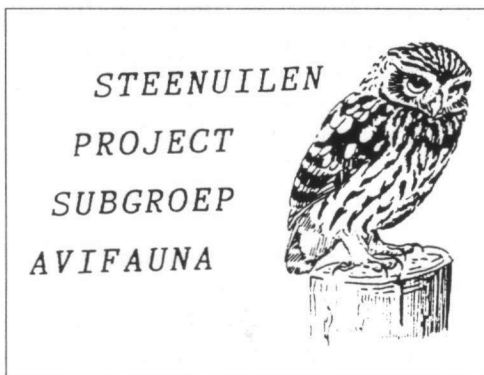
Het kan je als vogelaar gebeuren dat je op een dag een vogelsoort tegenkomt waar je een speciale interesse voor krijgt. Dat gebeurde mij in 1992. Tijdens een van de vogeltellingen in de Zuidpolder te Veld bij Eemnes, zagen we met een klein ploegje tellers een bijzondere vogel op een dak zitten. Ik had deze soort toen nog nooit gezien en de vogel liet zich ook nog heel mooi bekijken. De dag kon niet meer stuk! Ik wilde daar meer van weten. De belangstelling was meteen gewekt. Hoe leven ze? Waar zitten er nog meer? Dan maar eens proberen om daar achter te komen....

F.H. van de Weijer

Mystery Bird

De steenuil waar het hier om gaat bleek een "rode lijst-soort"; een kwetsbare bedreigde soort waarvan de aantallen snel teruglopen. Tussen 1960 en 1992 is een landelijke afname van meer dan 50% geconstateerd. Deze holenbroeder komt nog voor in kleinschalige agrarische landschappen met houtsingels, knotbomen, boomgaarden, houtstapels en vaak oude vervallen schuurtjes. Onder andere de Achterhoek en het rivierengebied zijn geschikt. Met name op de oostelijke en zuidelijke zandgronden zijn ze nog te vinden. In grote delen van west en noord Nederland is de soort schaars. Ook elders in Europa gaan de aantallen achteruit.

Waarnemingen van steenuilen in het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken zijn vrij zeldzaam. Het bleek dat al eerder, in het begin van de jaren tachtig, enkele leden een inventarisatie voor steenuilen hadden gehouden in de omgeving van de Vecht. Daarbij zijn toen een aantal territoria gevonden. Daar was de kennis om een inventarisatie uit te voeren te vinden. Ook contact met steenuilenkenners uit de omgeving van Lopik leverde een aantal nuttige tips. Het inventarise-

ren door middel van geluidsna-bootsing bleek favoriet.

In het kader van het vijftienvig jarig jubileum van onze vogelwerkgroep in 1992 zijn een aantal ideeën naar voren gebracht om actief vogels te beschermen. Het ging om activiteiten voor zeven broedvogelsoorten die met concrete maatregelen eenvoudig te helpen zijn. De steenuil was een van deze soorten.

In 1993 werd een inventarisatie van een aantal mogelijk geschikte gebieden bij Eemnes en in de omgeving van de Vecht georganiseerd. In 1994 en 1995 is dit onderzoek herhaald. Een aantal deelnemers nam een deelgebied voor hun rekening om 's avonds met een cassette-recorder op pad te gaan. Be-

halve reacties van steenuilen op de cassetterecorder werden ook tips van omwonenden genoteerd. Zo werd een schatting gevormd van maar liefst 17 tot 22 territoria. In een aantal deelgebieden hadden medewerkers van de inventarisatie geen enkel resultaat. Hun inspanningen in de avonduren bleken helaas geheel tevergeefs. Desondanks leken er volgens omwonenden soms toch

steenuilen aanwezig te zijn. Het wordt dan moeilijk om nog mensen bereid te vinden om die "slechte" gebieden herhaaldelijk voor hun rekening te nemen. Mogelijk is er ook iets aan de hand met de gevolgde methode. Zo werd er nog niet specifiek op de territoriumroep van het mannetje gelet. Het onderzoek is later ook niet meer op een dergelijke grote schaal herhaald.

Op bescheiden niveau is daarna jaarlijks een klein gebied op steenuilen geïnventariseerd. Daarbij werden eerder gevonden territoria vaak niet meer teruggevonden. Het avond aan avond in maart tevergeefs staan te verkleumen met een cassetterecorder in de hand is niet bepaald erg bevorderlijk voor het animo. Daar komt nog bij dat

deze activiteit in de avonduren in het landelijk gebied argwaan kan wekken of overlast bezorgen bij omwonenden. Daar staat tegenover dat het wel een heel aparte bezigheid is. Het blijft spannend of je er een vindt. Als er dan toch een terug gaat roepen kun je hem meteen noteren en de hele avond is meteen geslaagd. Helemaal als je de uil ook nog te zien krijgt. Helaas is dit in ons werkgebied een steeds grotere zeldzaamheid. Als er al gereageerd wordt betreft het meestal een bevestiging van een in het verleden reeds gevonden territorium. Nieuwe vindplaatsen zijn zeldzaam. Vaak reageren wel andere uilensoorten als je het geluid van een steenuil laat horen. Verschillende keren heb ik meegemaakt dat ransuilen of zelfs kerkuilen komen kijken. Ook bosuilen roepen terug.

In 1994 en 1996 is assistentie verleend aan landschapsvrijwilligers bij het snoeien van knotbomen. Wegens afnemende belangstelling onder leden van de vogelwerkgroep voor deze activiteit wordt dit helaas niet meer voortgezet.

In 1996 zijn vijftien nestkasten voor steenuilen gemaakt. Incidenteel zijn er later kasten bij geplaatst. Zij zijn opgehangen bij boeren en particulieren in Eemnes en in de Vechtstreek. Daarna is jaarlijks geprobeerd om alle kasten minimaal een keer per jaar te controleren. Op enkele kasten na is dat steeds gelukt. Op wat koolmezen en spreuwen na is er niet in gebroed. Het was mede daarom niet zinvol om de frequentie van de controles te verhogen. Tot onze grote verrassing troffen wij in 2000 in Eemnes een steenuil met twee eieren in een nestkast aan. Na vier jaar wachten eindelijk succes! Het broedsel bleek

later helaas mislukt. Na verhuizing van de eigenaar van de boerderij kunnen wij niet meer beschikken over de gegevens van deze nestkast. Dit bescheiden succes doet echter wel de hoop groeien dat het wachten en de jarenlange inzet op den duur misschien toch zal worden beloond.

In 1997 hebben verschillende mensen die bezig waren met steenuilen de koppen bij elkaar gestoken. Dit heeft geleid tot de oprichting van STONE, Steenuilenoverleg Nederland. Dit zorgde voor een stroomversnelling van activiteiten, kennisoverdracht en standaardisering van de methode van onderzoek. Kortom: de neuzen in dezelfde richting. Er wordt voor leden jaarlijks een landelijke dag georganiseerd, er wordt een nieuwsbrief verzorgd en er is een eigen e-mail nieuwsgroep. Aan een internetpagina wordt nog gewerkt. Een van de grootste winsten is dat nu de gegevens op nestkaarten van SOVON worden gezet. Deze gegevens dragen bij tot een beter overzicht van de broedlocaties in heel Nederland. Door samen te werken bereik je meer. Het is verhelderend om de eigen gegevens te zien in een ruimere context.

In 1998 heeft Vogelbescherming Nederland een "Plan van Aanpak Steenuil" geschreven. Daarin worden een aantal gewenste maatregelen genoemd die moeten leiden tot een herstel van de steenuilenpopulatie in Nederland. In 1999 verklaarde het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij dit tot een officieel soortbeschermingsplan.

De provincie Noord-Holland heeft dit niet laten liggen. In 1999 zijn de beschermers van steenuilen uit de provincie door

Landschapsbeheer Noord-Holland bijeengebracht. Dit heeft geleid tot de oprichting van de Steenuilenwerkgroep Noord-Holland. Hier worden momenteel spijkers met koppen geslagen. Mede met subsidie van de provincie is een actieve groep bezig met de vervaardiging van een provinciale database, heeft folders laten maken, een groot aantal nestkasten laten bouwen, een eigen website laten maken en een dialezing samengesteld. Zo'n zes maal per jaar wordt er vergaderd in Wormerveer.

Ook elders in het land is de aandacht voor de bescherming van de steenuil flink gegroeid. Diverse werkgroepen en individuele initiatieven duiken overal in het land op. Met name het plaatsen van nestkasten, het inventariseren en het geven van voorlichting zijn steeds de voorname aandachtspunten. Het een en ander lijkt in het werkgebied van onze Vogelwerkgroep maar niet goed van de grond te komen. Is het allemaal tevergeefs? Is het nog te vroeg? Is het landschap wel geschikt? Alleen maar vragen waar niet direct een antwoord op is. De intensivering van de landbouw is een grote negatieve factor. De hogere bedrijfshygiëne met opgeruimde erven en gebouwen, muizengif en de overgang van kleine agrarische bedrijven naar woonboerderijen zijn nadelig voor het aantal beschikbare prooien en nestholten. Ook de toenemende verkeersdruk in het Gooi en omstreken is hieraan mogelijk debet. Het verkeer is een van de belangrijkste oorzaken van sterfte bij de steenuil. Het is bekend dat de steenuil een prooi is voor de bosuil. Ook is er een gedeeltelijke overlap in prooikeuze. Met een duur woord noemt men dit ook wel "interspecifieke concurrentie". Omdat de bosuil redelijk alge-

meen is op de boomrijke hogere zandgronden, is dat mogelijk nog een negatieve factor voor de steenuil in ons gebied.

Al enkele jaren gaat er belangstelling uit naar de stand van zaken betreffende de steenuilen in onze buurregio's. Als je de verspreiding kent in de gehele regio, dan kan men beoordelen in hoeverre de eigen steenuilen geïsoleerd zitten. Steenuilen zijn immers zeer honkvast. Jongen zwermen uit tot een afstand van ten hoogste ongeveer 10 km. Als er rondom meer steenuilen zitten, kunnen ze misschien naar ons toe uitbreiden. Sporadisch komen er geluiden binnen dat er steenuilen zitten ten westen van ons gebied in de omgeving van het riviertje het Gein en in de omgeving van Amsterdam. Ook ten zuiden van het gebied richting Utrecht en Maartensdijk zitten enkele territoria. Aan de oostkant van ons werkgebied wordt het een en ander nu sinds kort pas echt duidelijk.

Al bij de oprichting van STONE werd contact gelegd met Bert Huisman uit Nijkerkerveen. Zijn werkgebied, de Polder Arkemheen, de omgeving van Nijkerk en Nijkerkerveen, bleek goed voor zo'n vijftig territoria. In 2001 zocht Jaap van de Berg uit Soest zelf contact en wilde in Soest het werk voor steenuilen op zich nemen. In een jaar tijd heeft hij vierentwintig nestkasten geplaatst. Daaruit zijn dit eerste jaar al twee broedsels uitgevlogen. Momenteel zijn er vier territoria bekend. In 2002 hebben wij Rinus Jansen uit Hoogland bereid gevonden om het steenuilenwerk in de polder Zeldert en de omgeving van Bunschoten/Spakenburg voor zijn rekening te nemen. Daar zijn nu al drie territoria gevonden en twaalf kasten geplaatst.

Het wachten is nog op de resultaten van komend broedseizoen. Zo wordt nu in de gehele Eemvallei gewerkt.

De indruk bestaat dat de steenuil binnen het werkgebied snel in aantal afneemt. Echter door het ontbreken van harde cijfers is deze bewering niet hard te maken. Steenuilen zitten bij ons nog in de Vechtstreek en in de Eempolders. Met name de omgeving van Vreeland en Eemnes lijken favoriet. Daarnaast komen verspreid uit het gebied losse waarnemingen en territoria voor. Zelfs uit stedelijk gebied van Huizen en Blaricum komen waarnemingen. Meestal worden dan geen territoria bevestigd. Het lijkt ten oosten van ons werkgebied veel beter te lukken. Het is niet helemaal duidelijk waar dit aan ligt. Waarschijnlijk is het een landschappelijk probleem en zijn de polders bij ons te kaal en open. Er is een duidelijk verschil met het landschap rond Nijkerk, Soest en Hoogland, waar het landschap veel kleinschaliger is met oude boerderijen, houtsingels en knotbomen. Mogelijk is hier sprake van een kerngebied met een geschikt biotoop. Met beschermingsmaatregelen zijn hier misschien betere resultaten te behalen. We hopen dat ook in de regio Utrecht samenwerking met de lokale steenuilbeschermers van de grond gaat komen, zodat mogelijk vanuit deze gebieden een toestroom van steenuilen op gang kan komen in de richting van het Gooi en omstreken.

Na het overlijden van Wout van de Bedum, die meehielp met kasten controleren, is het steenuilenproject versterkt met Harry de Rooij en Jelles Timmer. Er worden weer diverse nestkasten opgehangen. Ook heeft op vijftigste jaart een eerste

kennismakingsbijeenkomst plaatsgevonden in Nijkerkerveen met acht beschermers van steenuilen en geïnteresseerden uit de buurregio's. Daar is onder andere met groot succes een demonstratie inventariseren gegeven. Daar bleek onmiddellijk de enorm hoge dichtheid aan territoria ter plaatse. In het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken mogen wij daar voorlopig alleen nog maar van dromen.

Oproep:

Met het inventariseren van steenuilen in het werkgebied van onze vogelwerkgroep komt de verspreiding van de soort niet goed in beeld. Het blijft zoeken naar een speld in een hooiberg. Slechts sporadisch worden nog nieuwe locaties met steenuilen gevonden met deze methode. Inmiddels blijken ook andere onderzoekers van steenuilen hier last van te hebben. Steenuilen blijken weinig bereid te gaan roepen in gebieden met een lage dichtheid aan broedparen. Het is dan belangrijk om aan mededelingen te komen van omwonenden en andere waarnemingen te krijgen. De bekende mond op mondreclame werkt dan het best. Alleen dan lukt het om gericht kasten te plaatsen op geschikte plaatsen en voorlichting te geven. Een kapot ruitje in een schuur is snel gemaakt; een scheve dakpan recht gelegd; een houtwal of een knotwilg gerooid. De steenuil kan er dan niet meer broeden. Dit kan het verschil uitmaken voor het voortbestaan van de steenuil. Daarom wordt iedereen vriendelijk verzocht om zijn of haar waarnemingen van, of tips over steenuilen door te geven aan de onderstaande contactpersonen:

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken: Steenuilenproject, Subgroep

avifauna. H.G. de Rooij, en F.H. van de Weijer.

Contactpersoon: Frank van de Weijer, Eemhof 15, 3755 JA Eemnes, Tel: 035 5311207
E-mail: fhvandeweijer@hotmail.com

Vogelwacht Utrecht: Soest en omg.:
Jaap van de Berg, Boekweitland 96, 3764 ZN Soest, Tel: 035 6022493
E-mail: meajaap@j-vdberg.tmfweb.nl

Hoogland, Polder Zeldert, Blikkerspolder:

Rinus Jansen, Hoge Geren 28, 3828 TJ Hoogland, Tel: 033 4572754
E-mail: r-hjansen@hetnet.nl

Een bijzonder woord van dank gaat naar W. van de Bedum, R. van Poelgeest, H.G. de Rooij en P.J. Timmer.

Sinds kort heeft het Steenuilenproject een eigen homepage. Meer informatie, verspreidingskaart, internetverwijzingen en foto's zijn te vinden op de volgende internetpagina:

<http://home.hccnet.nl/fh.vd.weijer/steenuilenproject.htm>

Literatuur:

Bloem H., K.Boer, M. Groen, R.van Haxen, & P.Stroeken, 2001. De Steenuil

in Nederland. Handleiding voor onderzoek en bescherming. Stichting Steenuilenoverleg Nederland (STONE). Harder, J. 1992. Vogels zien en beschermen. Vogelwerkgroep Het Gooi En Omstreken. Nr.97
Plantinga, J.E. 1999. Plan van Aanpak Steenuil (2*, herziene druk; Actie Rapport Vogelbescherming Nederland 14) Vogelbescherming Nederland Zeist.
Weijer, F.H. van de, 1993. Inventarisatie van Steenuilen in 1993. De Korhaan 27 (5): 133-135
Weijer, F.H. van de, 1995. Steenuil tussen Vecht en Eem. De Korhaan 29 (5): 133-135

Eindelijk een stijging van aantal broedparen van de kerkuil in de regio, 10 jaar na het plaatsen van de eerste nestkasten.

Harry de Rooij

Toename van de Kerkuil in het Gooi.

De landelijke positieve trend van de kerkuilpopulatie is ook in onze regio merkbaar. In 2001 was er een stijging van het aantal broedsels, maar ook een aantal solitaire uilen werd waargenomen.

De stijging rond en in het Naardermeer was het grootst: van twee broedsels in 2000 naar vijf broedsels in 2001, waarvan 2 tweede broedsels. Ook werden in deze omgeving en in Weesp/Muiden vijf solitaire uilen waargenomen in of bij de nestkast. In de omgeving van Eemnes van één broedsel in 2000 naar twee broedsels in 2001. Hier dus ook een stijging maar niet zo groot. Ook geen tweede broedsels.

Het totaal aantal broedsels komt uit op zeven, waarvan vijf eerste en twee tweede broedsels. Bij de vijf eerste broedsels vonden we in totaal 17 eieren, waarvan

14 jongen uitkwamen. Hiervan zijn 10 jongen uitgevlogen.

De datum van het eerste ei was al op 16-02-2001. Normaal voor de kerkuil is dit 1/2 april, dus voor ons doen heel vroeg. De controle is door de boer zelf uitgevoerd en de jongen zijn ook niet geringd in verband met de MKZ-crisis. Bij navraag bij Jan de Jong bleek dat er alleen in Friesland broedsels bekend zijn die in Januari al begonnen waren.

Bij de twee tweede broedsels vonden we in totaal 12 eieren, waarvan tien jongen uitkwamen. Hiervan zijn er negen uitgevlogen.

Een van deze tweede broedsels was in een kast waarvan het eerste broedsel was mislukt. Bij de eerste controle van de kast vlogen er wel twee volwassen uilen uit maar er lagen vier dode jongen in. Een van de ouders

was een maand daarvoor dood op het erf gevonden door de eigenaar, en daardoor was het eerste broedsel mislukt, maar zijn plaats was snel weer ingenomen en er is met succes een tweede broedsel met zes jongen groot geworden. Deze jongen zijn door Gerard Mijnhout pas op 5 september geringd! Er is ook een keerzijde aan dit succes, want een van de uilen had ontdekt dat er zwaluwen-nesten in een stal voor hem te bereiken waren. De boer was daar echter niet blij mee en de kast moest worden verwijderd. Leden die kerkuilen waarnemen of interesse hebben een bijdrage te leveren met het maken, ophangen of controleren van nestkasten zijn van harte welkom.

De conclusie uit het bovenstaande is dat de kerkuil zich goed weet uit te breiden in het Gooi, zoals ook landelijk het geval is, en we hopen dat het dit

jaar op dezelfde wijze zal door- Buitenhuis, Dick Jonkers, Jelle controleurs, ringers en de hulp
gaan. Harder, Rombout de Wijs, Land- van de nestkasten timmergroep.
schapbeheer NH, en alle niet
Bij deze speciale dank aan de met naam genoemde eigenaren Informatie: Coördinator Gerard
familie Bon, de familie Richter, van schuren en andere nest- Mijnhout, Betje Wolfflaan 15,
de familie Smal, Natuurmonu- kastlocaties, maar ook aan de 1225 HV Hilversum, Tel:035
menten, Jelles Timmer, Daan 6232476.

Index op auteur Korhaan, 35^e jaargang 2001

Bech, L.	Omtrekkende bewegingen	35 (1)	20
Boo, M. de	Korhoenders gaan ook op de Sallandse Heuvelrug achteruit	35 (3)	68
Daalder, R.	Teamsport	35 (1)	13
Derriks, F.	Gestreepte strandloper in de Bovenmeent	35 (4)	93
Domhof, J.G.F.S.	Vogelexcursie Corversbos 7 januari 2001	35 (3)	78
Holzenspies, C.	Bloot van lijf en laag van temperatuur	35 (3)	76
Holzenspies, C.	Carla, Orkie en haar kauwenpleegkinderen	35 (4)	90
Holzenspies, C.	Het parelhoen	35 (5)	127
Houten, M. van	Vrijwilligers onderzocht op betrokkenheid bij de natuur	35 (1)	21
Houten M. van en D.A.Jonkers	Broedvogels van de Oostermeent in 2000	35 (2)	42
Houten M. van	Verslag Alg.ledenvergadering 22.3.2001	35 (3)	64
Jager, F.C. en D.A.Jonkers	Tuinvogelonderzoek 1992-1999	35 (2)	36
Jonkers, D.A.	2000, topjaar voor huiszwaluwen	35 (1)	14
Jonkers, D.A.	Vogellogboek van de twintigste eeuw	35 (1)	16
Jonkers, D.A.	Verspreiding van de fazant in het Gooi en omgeving	35 (1)	17
Jonkers, D.A.	Een kruidendokter?	35 (2)	41
Jonkers, D.A.	Hoge recreatiedruk en toch toevluchtsoord	35 (3)	67
Jonkers, D.A.	Vossen bejagen?	35 (3)	77
Jonkers, D.A.	Wat een gemier	35 (3)	77
Jonkers, D.A.	Ooievaars op afval	35 (4)	94
Jonkers, D.A.	Restauratie vesting Naarden	35 (4)	106
Jonkers, D.A.	Populatieontwikkelingen oeverzwaluwen in 2001	35 (5)	123
Klaveren, A. van	Laatste dag/weekend van de jeugdcurso op 12/13 mei 2001	35 (3)	73
Klaveren, Fred van	Telpost Corversbos in 2001	35 (3)	79
Nijhof, J.	Kleumen op de dijk en zonnen in de duinen	35 (3)	72
Nijhof, J.	What's in a name?	35 (4)	102
Nijhof, J.	Duikers	35 (4)	107
Nijhof, J.	Jantje in Linnaeusland	35 (5)	130
Oers, J.H. van	Amsterdamse vogelhistorie te boek gesteld	35 (3)	66
Oort, E. van	Vijf uilskuikens	35 (1)	23
Oort, E. van	Ralreigers in de rijstvelden	35 (3)	71
Oort, G. en E. van	Als toetje enkele paapjes	35 (4)	104
Oosterhout, H. van	Van het Goois Vogelnet	35 (2)	40
Oosterhout, H. van	Vruchtbaar vogelen in het Gooi	35 (2)	47
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	35 (1)	3
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	35 (5)	119
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	35 (3)	63
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	35 (4)	91
Penlijster	Krassen van een Gooise kijker	35 (5)	119
Poel, G. v.d.	Vogel van het jaar 2002: De Ekster	35 (4)	96
Prins, M.	Big sit in Corversbos, leuke soorten maar niet genoeg	35 (5)	128
Sinoo, R.	Niet goudgerand	35 (2)	19
Tabois, F.	Zakdoekje leggen	35 (2)	41
Visser, S. en A.	Zeearend bij het Naardermeer	35 (3)	69
Visser, S. en A.	Extremadura : Grote trap en Kleine trap	35(4)	100
Voorhaar, P.W.H.	Licht en het voedergedrag van koolmezen	35 (4)	97

Programma

Omdat het in bepaalde gevallen mogelijk is dat er veranderingen doorgevoerd zijn, raden wij u aan steeds de meest recente Korhaan te raadplegen (voor juiste tijden en vertrekplaatsen e.d.)

Zaterdag 11 mei: Ochtend wandelexcursie in de Ankeveense plassen (Bergse pad en Dammerkade) o.l.v. Johan van Galen Last. Vertrek om 5.30 uur vanaf de parkeerplaats van de RK kerk te Ankeveen.

Zondag 26 mei: Ochtend wandelexcursie in het Harderbos o.l.v. Rob Koetsier. We gaan hier luisteren en kijken naar Wielewalen en natuurlijk ook vele riet-, moeras- en bosvogels. Vertrek om 6.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Zaterdag 1 juni: Avond wandel nachtzwaluw excursie op de Leusderheide o.l.v. Ilco van Woersum. Vertrek om 20.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Zaterdag 15 juni: Ochtend fietsexcursie rond het Naardermeer en Bovenmeent o.l.v. Roel Zijlstra, Adri Vermeule en Nico Klippel. Vertrek om 6.00 uur vanaf het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten (Boekestein) in 's Graveland.

Zaterdag 15 juni: Noord Hollandse Natuurdag in het Zaantheater te Zaandam van 10.30 tot 16.00 uur.

Vrijdag 21 juni: Avond fiets en kijk excursie naar de Hilversumse Bovenmeent o.l.v. Hans van Oosterhout en Wim le Clercq. Vertrek om 19.00u. vanaf het parkeerterrein van de HOCRAS aan de Fransekampweg in Hilversum.

Zondag 25 augustus: Dagexcursie gericht op de steltlopers in Noord-Holland (Petten, Hondsbosse zeeoering, inundatievelden, Balgzand) o.l.v. Wim le Clercq. Vertrek om 6.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken meenemen.

Zaterdag 14 september: Ochtendwandelexcursie langs de Gooimeerkust, o.a. gericht op de vogeltrek, o.l.v. Rob van Maanen. Vertrek om 7.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de kalkovens in de haven van Huizen.

Zondag 29 september: Ochtendexcursie per fiets naar de Hilversumse Bovenmeent en rond het Naardermeer o.l.v. Bertus van de Brink. Vertrek om 8.30 uur vanaf het parkeerterrein van de HOCRAS aan de Fransekampweg in Hilversum.

Zaterdag 12 oktober: Dagexcursie in de Flevopolders o.l.v. Jan Bos, Nico Klippel en Adri Vermeule. Voor de liefhebbers kunnen we eind van de middag ook de prachtige burlende Edelherten (bronsstijd) gaan bewonderen. Vertrek om 8.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Zondag 27 oktober: Ochtendwandelexcursie in De Vijfhoek o.l.v. Ricardo van Dijk.

Zaterdag 9 november: Ochtendwandelexcursie bij de Stichtse brug (oostzijde) o.l.v. Roel Zijlstra. Vertrek om 9.00 uur vanaf het einde (noordpunt) van de Meentweg in Eemnes (nabij kwekerij Calus).

Zondag 8 december: Autodagexcursie naar Zeeland voor het mooie rondje Schouwen o.l.v. Wim le Clercq. Vertrek om 7.00u. vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken meenemen.

2003

Zaterdag 11 januari: Ochtendwandelexcursie over Bergse pad en de Dammerkade (Ankeveense plassen). Vertrek om 9.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de RK kerk in Ankeveen.

Voorjaarsweekeinde Lauwersmeer zal hoogstwaarschijnlijk plaatsvinden van 25 tot 27 april.

Excursies **binnen** ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies **buiten** ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf station Bussum Zuid (bij het stationsgebouw). Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijsen. Mocht u willen deelnemen aan een bepaalde excursie **binnen** ons werkgebied, maar ondervindt u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u b.v. niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in de Korhaan), Geprobeerd zal dan worden een passende oplossing voor u te vinden,

Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies **voor** de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen **kleine kinderen** en geen **honden** mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Linda Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Anna's Hoeve Koerler, jrg 10 no 1, 2002:

- IJsvogel waargenomen in Anna's Hoeve (vrijdag 30 november 2001)

Boomblad, jrg 14 no 1, 2002.

Dutch Birding, Dutch Birding Association, jrg 24 no 1, 2002:

- Pygmy Cormorant in Lys valley, Belgium/France, in December 2000-January 2001: Artikel over de waarneming van een dwergaalscholver in de Leievallei op 28 december 2000. Dit betreft het eerste door het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité aanvaarde geval van dwergaalscholver voor België.
- Izabeltapuiten te IJmuiden in september 2000 en op Schiermonnikoog in oktober 2000: Deze twee waarnemingen van izabeltapuit betroffen het tweede en derde geval in Nederland. In het artikel wordt van beide waarnemingen verslag gedaan en wordt de determinatie besproken.
- Recente meldingen: Een overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België, voornamelijk uit de periode november-december 2001.

De Graspleper, Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), jrg 21 no 4, januari 2002:

- Natuurgebieden in Noord-Holland, deel 3: Het Balgzand: "Het Balgzand is voor vogels een gebied van internationale betekenis en valt onder het Vogelrichtlijngebied Waddenzee. Er vindt veel verstoring plaats door de activiteiten van het marinevliegkamp De Kooy. Met de voorgenomen verplaatsing van de Marinevluchtdienst van het vliegveld Valken-

burg zal die verstoring nog meer toenemen."

- De Sperwer in Spaamwoude en de Haarlemmermeer: Artikel over de aantalsontwikkeling van de sperwer in de Haarlemmermeer sinds het begin van de jaren negentig.

IJsselmeer Krant, Nieuws van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer, no 1, februari 2002.

De Kieft, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 26 no 1, maart 2002:

- Vossen en weidevogels: "In een onderzoek in het Noord-Hollands Duinreservaat (NV PWN, 2000), gepubliceerd in een rapport van Mw. Lydia Tump, is gekeken naar de invloed van vossen op weidevogels."

De Krulabek, Vogelwacht Utrecht, jrg 45 no 1, februari 2002:

- Kraaiachtigen: veelzijdige slimmeriken: Artikel over de opvallende aspecten van het gedrag van de acht verschillende soorten kraaiachtigen.

Limosa, orgaan van de Nederlandse ornithologische unie en van de SOVON, jrg 74 no 3, 2001:

- Invloed van weersomstandigheden op gedrag en jaagsucces van overwinterende ransuilen: Artikel over het onderzoek dat Willem van Manen in de winter van 1991/92 deed.
- Zwarte stern profiteert van nieuwe slaappleaats in het IJsselmeergebied: "In 2000 kwam er als neveneffect van de aanleg van het viaduct bij Enkhuizen een opspuitermijn beschikbaar dat als slaappleaats in gebruik werd genomen. Tellin-

gen van zwarte sterns op deze nieuwe slaappleaatsen laten het belang zien van meerdere slaappleaatsen in deze cruciale regio voor Europese sterns."

- Regionale verschillen in aantalsontwikkeling van de bonte vliegenvanger: Analyse van de ontwikkeling van de bonte vliegenvanger in Nederland, waarbij ingegaan wordt op de landelijke en regionale aantalsontwikkelingen, habitat en trends in aangrenzende landen.

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 53 no 1, lente 2002.

De Mourik, vogelwerkgroep Rijk-van-Nijmegen e.o., no 1, 2002:

- Verslag inventarisaties Gelderse Poort 2000 en 2001.

Natuurbehoud, Vereniging Natuurmonumenten, jrg 33 no 1, februari 2002.

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 26 no 1/2, februari 2002.

Idem, jrg 26 no 3, maart 2002.

NatuurNabij, IVN Eemland, jrg 30 no 1, maart 2002.

NME Magazine, Stichting Regionaal Natuur- en Milieu-Educatie centrum voor het Gooi en omstreken.

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, jrg 29 no 1, maart 2002:

- De nieuwe luchtmacht van bos en duin: Vanaf de jaren '80 gingen zich in de Noord-Hollandse duinen roofvogels als haviken, buizerds, sperwers en wesp-

dieven vestigen. De invloed die deze vogels op hun omgeving hebben is nog steeds niet helemaal in te schatten.

Politie Dier en Milieu, Vereniging Politie dieren en milieubescherming, jrg 77 no 1, maart 2002.

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder, jrg 20 no 106, februari 2002.

Stichting Vogelasiel "Het Gool", Nieuwsbrief no 15, april 2002.

De Takkelling, Werkgroep Roofvogels Nederland, jrg 10 no 1, 2002:

- Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2001: "Samenvatting van wat het afgelopen broedseizoen heeft opgeleverd."

- Grauwe kiekendieven in Nederland in 2001: Jaaroverzicht van de broedresultaten. Daarnaast wordt ingegaan op de prooikeuze van de grauwe kiekendief in het Nederlandse landschap.

- Broedduur bij sperwers: duur van de eifase en berekening van het legbegin: Artikel over de gemeten variatie in de duur van de eifase en de factoren die daar een rol bij spelen. Ook wordt de nauwkeurigheid van verschillende bere-

keningsmethoden van het legbegin bij de sperwer (met behulp van leeftijds-schattingen aan de hand van biometrie van nestjongen) belicht.

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 25 no 1, februari 2002:

- Kerkuilen rondom Schagen: In dit artikel worden de ontwikkelingen met kerkuilen in de omgeving van Schagen beschreven.

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 55 no 1, februari 2002:

- Een wolk van gratie in de polder: Artikel over de lepelaar die vroeg in het jaar vanuit West-Afrika naar de Nederlandse polders komt, waar hij het voedsel voor zijn jongen vindt.

- Het zesde zintuig ontraadseld: Het begint duidelijk te worden waarom en hoe zoveel vogels tweemaal per jaar enorme afstanden afleggen.

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 12 no 1, januari 2002.

Idem, jrg 12 no 2, februari 2002:

- Zeearend voor het eerst in negen jaar weer langere tijd in Zuid-Hollandse delta: "Op het eiland Tiengemeten, midden in het Haringvliet, heeft een boswachter van Natuurmonumenten begin februari een zeearend gesignaleerd."

Idem, jrg 12 no 3, maart 2002.

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 49 no 6, 2001:

- De grauwe kiekendief in Nederland; een kwestie van samenwerken...: Artikel over de geschiedenis van het beschermingswerk.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de Kerkuilenwerkgroep Nederland, jrg 15, no 1, maart 2002:

- Bescherming kwartelkoning succesvol in 2001: Artikel over het toenemend aantal territoria van de kwartelkoning en de problematiek rondom het uitmaaien van deze vogelsoort.

Vrienden van het Gool, jrg 2002 no 1.

De Wijde Blik, Tijdschrift voor natuur en milieu in Gooi, Vechtstreek e.o., jrg 17 no 1, januari 2002.

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe Leden

P F M BOS

MW A G BROM-VAN LOOSBROEK

J HANSMA

MW M M HASPELS

MW Y VAN DEN HOEK

H W M DE KLEIN

A M J KOOT

E LEVITUS

G A TE RIELE

G D ZON

MW H ZON-DE RUYTER

Adreswijzigingen

G JASPERS

J MEIJER

Overleden

W VD BEDUM

M LONINK

Bedankt

MW H HIRSCH

M KOLMUS

P C LIPS

J LODEWIJKX

MW M DE ROODE

L SCHOONE

JULIANALAAN 22

WILLIBRORDUSLAAN 58

W. VAN MECHELENSTRAAT 7

'T SCHAAR 19

OPPAD 50

VARENMEENT 58

LANGE MUIDERWEG 518

NIEUWLANDSEWEG 49

DELTA 123

PATRIJSLAAN 12

PATRIJSLAAN 12

PATRIJZENHOF 68

TALUDWEG 109

ANNE FRANKLAAN 108

PARKLAAN 20

UITERWAARDENSTRAAT 308

GERRIT V.D. VEENSTRAAT 21

E DE BRUYNSTRAAT 54

EENDRACHTPARK 66

THORBECKELAAN 46

MOERBEILAAN 64

1412 GS

1216 PC

3633 CK

1261 MP

1231 PJ

1218 AR

1382 LB

1215

1273 LR

1272 PX

1272 PX

3755 ET

1215 AD

1403 HT

3755 HG

1079 DB

3762 XH

1411 TC

1402 RN

1412 BR

1214 LX

NAARDEN

HILVERSUM

VREELAND

BLARICUM

LOOSDRECHT

HILVERSUM

WEESP

HILVERSUM

HUIZEN

HUIZEN

HUIZEN

EEMNES

HILVERSUM

BUSSUM

EEMNES

AMSTERDAM

SOEST

NAARDEN

BUSSUM

NAARDEN

HILVERSUM

035 6949248

035 6233702

0294 231007

035 6242552

035 6914871

0294 430332

035 6240512

035 5255845

035 5231610

035 5231610

035 5315890

035 5381730

035 6931982

035 5311008

020 6462240

035 5422577

035 6946967

035 6980008

035 6213445

Veldwaarnemingen

Samenstelling: Peter Vos

GEOORDE FUUT

06.03.02 1 ex. Ven Zonneweide, bij Hoorneboegse heide, Hilversum. T.TIMMERMAN.

ROERDOMP

13.01.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

KLEINE ZILVERREIGER

27.01.02 1 ex. Fouragerend tussen twee grote zilverreigers. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

GROTE ZILVERREIGER

20.01.02 9 exx. Fouragerend in weilanden rondom Naardermeer. F.DERRIKS.
02.03.02 3 exx. Bovenmeent, Hilversum. S.ZELDENRUST.

BLAUWE REIGER

02.02.02 18 exx. Dicht bij elkaar, aan weerszijden van een sloot. Noordpolder, Eemnes. G.BIESHAAR.

OOIEVAAR

02.04.02 2 exx. Laag cirkelend boven boerderij, Moleneinde Kortenhoef. P.VOS.

LEPELAAR

03.03.02 2 exx. Fouragerend tussen zes grote zilverreigers, Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.
15.03.02 2 exx. laag overvliegend in NO ri. Bloemendaler Polder, Mui-

Lepelaar

den. VOS/v.POELGEEST/
v.DIJK.

KNOBBELZWAAN

17.02.02 250 exx. Noordpolder te Veld, Eemnes. S.ZELDENRUST.

TOENDRA RIETGANS

03.02.02 57 exx. Overvliegend over Huizerpier, Huizen. In drie groepjes van , 9, 13 en 35 exx. Huizen, F.DERRIKS.

KLEINE RIETGANS

10.02.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

KOLGANS (groenlandse ondersoort)

10.02.02 1 ex. Aanwezig sinds 16.01.02. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

GRAUWE GANS

15.03.02 1 ex. Betrof een ex. met een halsband w letters LT/C. Bovenmeent, Hilversum. VOS/v. POELGEEST.

INDISCHE GANS

17.02.02 1 ex. Fouragerend tussen 6000 Kolganzen. Heintjesrak-en Broeker Polder, Weesp. F.DERRIKS.

CANADESE GANS

02.02.02 26 exx. Overvliegend tijdens storm, Huizerweg/St.Janslaan, Bussum. C.de VINK.
03.02.02 14 exx. Bovenmeent, Hilversum. P.HILHORST.
08.02.02 38 exx. Zuidpolder te Veld, Eemnes. P.HILHORST.

CAROLINA EEND

09.02.02 1 ex. Waterzuivering, Blaricum. Daar 14 dagen aanwezig. T.HILHORST.

BERGEEND

17.02.02 15 exx. Maatpolder, Eemnes. S.ZELDENRUST.

WINTERTALING

03.01.02 6 exx. Bovenmeent, Hilversum. P.HILHORST.

PIJLSTAART

27.01.02 27 exx. IJmeer, Hollandse Brug. F.DERRIKS.
03.02.02 8 exx. Observatiehut, Bovenmeent, Hilversum. P.HILHORST.

KROONEEND

17.02.02 4 exx. Karnemelksloot, Naarden, thv Vogelasiel. DERRIKS/LOGTMEIJER.
18.02.02 5 exx. Stichts Ankeveen. C. de Vink.

TOPPEREEND

12.02.02 12 exx. Gooimeer, thv Hotel Newport, Huizen. F.DERRIKS.

IJSEEND

01.01.02 1 ex. Tussen brilduikers. Gooimeer, thv Huizerpier. F.DERRIKS.

BRILDUIKER

27.01.02 200 exx. Waaronder veel mannetjes met baltsgedrag. Gooimeer, thv Oud Valkeveen. F.DERRIKS.

GROTE ZAAGBEK

31.01.02 2 exx. Wetering, Zuidpolder te Veld, Eemnes. G.BIESHAAR.

ZEEAREND

03.02.02 1 ex. Hoog zwevend boven Noordpolder te Veld, Eemnes. I.HILHORST.
03.03.02 1 ex. Onv. ex., cirkelend boven Bovenmeent, Hilversum daarna wegvliegend in NO ri. F.DERRIKS.

BLAUWE KIEKENDIEF

08.02.02 1 ex. (m) Overvliegend, Verlengde Fortiaan, Naarden. F.DERRIKS.

HAVIK

13.02.02 1 ex. Tuin, Zevenenderdrift, Laren. G.BIESHAAR.
03.03.02 3 exx. Vogelkijkhut, Wijde Blik, Naardermeer. F.DERRIKS.
06.03.02 2 exx. Naarderstraat 170, Huizen. C.HOLZENSPIES.
16.03.02 1 ex. Hoog cirkelend boven centrum Bussum. P.VOS.
07.04.02 1 ex. (v) Baltsvlucht, Vredelaan, 't Bluk, Westerheide Laren. A.J.BOS.

SPERWER

20.01.02 1 ex. Tuin, Zevenenderdrift, Laren. G.BIESHAAR.

RUIGPOOTBUIZERD

29.03.02 1 ex. thermiekend samen met 1 buizerd, boven Westerheide, Bussum, af en toe biddend, wegvliegend in NO ri. P.VOS.

SMELLEKEN

27.01.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum.
F.DERRIKS.

SLECHTVALK

08.03.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum,
wegvliegend ri Ankeveense
Polder. F.DERRIKS.

MEERKOET

02.02.17 200 exx. Noordpolder te Veld,
Eemnes. S.ZELDENRUST.

KRAANVOGEL

04.04.02 7 exx. Thermiekend, laag bo-
ven plas/dras, daarna wegvlie-
gend ri. Weesp. Bovenmeent,
Hilversum. G.BUHR.

SCHOLEKSTER

02.02.02 1 ex. Sportpark De Kuil Bus-
sum, vroeg terug, Normaal pas
medio maart. Paartje broedt op
bedrijfspand bij Nijverheidswerf,
Bussum. C.de VINK.

KIEVIT

02.02.07 600 exx. Noorpolder te Veld,
Eemnes. S.ZELDENRUST.

BOKJE

08.03.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum.
F.DERRIKS.

HOUTSNIP

10.01.02 1 ex. Laegieskamp, Naarden.
F.DERRIKS.
27.01.02 1 ex. Cort v. der Lindenlaan,
Naarden. F.DERRIKS.

GRUTTO

12.02.02 3 exx. Plas/dras, Maatpolder,
Eemnes. P.HILHORST.

GEELPOOTMEEUW

27.01.02 1 ex. Huizerpier. op opgespo-
ten zandeiland. LOGTMEIJER/
DERRIKS.

BOSUIL

13.02.02 3 exx. Luid schreeuwend en
rondfladderend in bomen en
op dak, woning, Evertas,
Laren. T.HILHORST.

IJSVOGEL

26.02.02 1 ex. Boekesteijn, 's-Graveland.
F.DERRIKS.
03.03.02 4 exx. Karnemelksloot, (1 paar
bij Vogelasiel en 1 paar bij
Naardermeer). F.DERRIKS.

GROENE SPECHT

15.02.02 2 exx. Franse Kampheide,
Bussum. A.VISSER.
27.02.02 1 ex. Laegieskamp, Hilversum.
F.DERRIKS.
01.04.02 1 ex. Laarder Wasmeer, Laren.
S.ZELDENRUST.

ZWARTE SPECHT

17.02.02 1 ex. Blaricummer Tollaan/Wa-
terschapslaan, Blaricum.
T.HILHORST.
06.03.02 1 ex. Vliegend over A1, bij Gooi
Noord. J.GORGELS.

KLEINE BONTE SPECHT

00.02.02 1 ex. regelmatig etend van pin-
da's. Tuin Utrechtseweg, Hil-
versum. L.BUWALDA-TERLET.

BOERENZWALUW

04.04.02 1 ex. Bij avondschemering, De
Naardermeer, Naarden. P.VOS.

WATERPIEPER

13.01.02 26 exx. Bovenmeent, Hilver-
sum. F.DERRIKS.

GROTE GELE KWIKSTAART

09.02.02 1 ex. Goyegracht Noord,
Blaricum. T.HILHORST.

ROODBORSTTAPUIT

20.01.02 1 ex. Al de hele winter aanwe-
zig. Bovenmeent, Hilversum.
F.DERRIKS.

GROTE LIJSTER

06.03.02 3 exx. Boekesteijn, 's-Grave-
land. F.DERRIKS.

ZWARTKOP

03.02.02 1 ex. W. Hollandse Brug,
Muiderberg. F.DERRIKS.

TJIFTJAF

27.02.02 1 ex. Laegieskamp, Hilversum.
F.DERRIKS.

Groene specht (tekening: Maria Zwart)

VUURGOUDHAANTJE

19.02.02 1 ex. Verlengde Fortlaan, Naar-
den. F.DERRIKS.
27.02.02 3 exx. Laegieskamp, bij tennis-
velden, Hilversum. F.DERRIKS.
11.03.03 1 ex. Naarderstraat 170 Huizen.
C.HOLZENSPIES.

ROEK

20.02.02 1 ex. Fouragerend tussen kau-
wen en kraaien, akker, Corvers-
bos, Hilversum. F.DERRIKS.

BONTE KRAAI

20.01.02 2 exx. Fouragerend in nabijheid
van 25 zwarte kraaien. Melk-
meent, Hilversum. F.DERRIKS.

KEEP

18.03.02 1 ex. Fouragerend tussen vier
vinken, Spanderswoud,
Hilversum. P.VOS.

PUTTER

23.01.02 20 exx. Fouragerend op uitge-
bloeiende bloemen in plantsoen,
Goudhaven, Eemnes.
G.BIESHAAR.
04.02.02 30 exx. Dammerkade,
Ankeveen. I.HILHORST.

SJJS

10.03.02 2 exx. Tuin, Utrechtseweg 52
Hilversum. L.BUWALDA-TER-
LET.

GOUDVINK

02.01.02 3 exx. Tuin, Evertas, Laren.
I.HILHORST.
06.01.02 4 exx. Tuin, Barbiersweg, La-
ren. I.HILHORST.
11.02.02 15 exx. Fouragerend in roze-
bottelstruiken, Ceintuurbaan,
Bussum. T.HILHORST.

APPELVINK

31.01.02 5 exx. Verlengde Fortlaan,
Naarden. F.DERRIKS.
21.02.02 1 ex. Naarderstraat, Huizen.
C.HOLZENSPIES.

SNEEUWGORNS

01.01.02 1 ex. Achter restaurant "Kalk-
ovens" Huizerpier, Huizen.
F.DERRIKS.

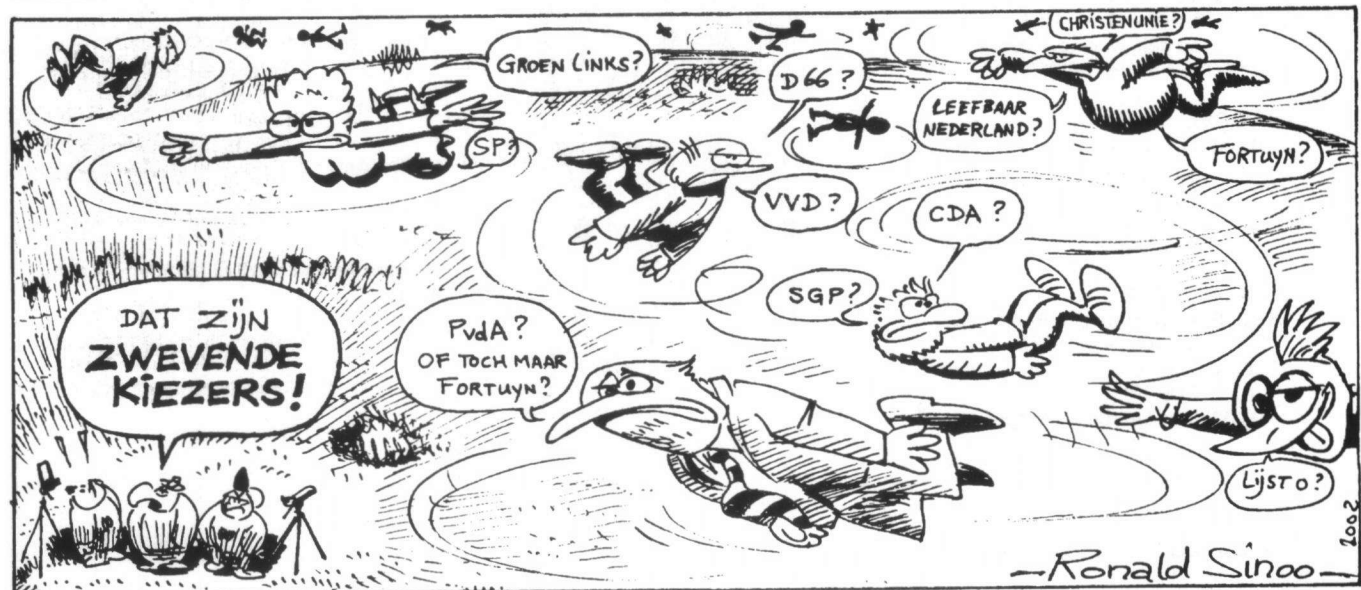
NASCHRIFT:

Bedankt voor het inzenden van uw waar-
nemingen.

**97 kaartjes zijn er bij mij binnengeko-
men.**

PETER VOS

Kor Haan

Adressenlijst

Postadres WWG: WWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester WWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A. Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2999408
Sekretaris	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baarn	035-5415603
Penningmeester	: A.C.A.M. Kerkhof	Luitgardeweg 28	1211 NB Hilversum	035-8286330
SG Algemene Zaken	: L.J. Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	035-8850827
SG Avifauna	: G.M.L. Proost	Oostergero 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A. Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5280456
SG Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
SG Excursies	: J.J.M. van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-8838604
SG Communicatie	: Vacant			

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
Aanmelding Jeugd cursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
Eempolder tellingen	: N. Kippel	Ruthardlaan 12	1406 RS Bussum	035-8931041
Ledenadministratie	: F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-8563020
Lezingen	: J.W. le Clerq	Van het Hoffstraat 28	1223 EE Hilversum	035-8834456
Promotie en Verkoop	: B. v.d. Brink	Klaver 1	1273 AJ Huizen	035-5258142
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevinck	Einder 31	3742 ZG Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Vissertaan 1	1411 BR Naarden	035-8945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-8940998
Waarnemingskaartjes inleveren	: H.P. Vos	Laan van S. van de Haare 15	1405 AR Bussum	035-8940793
Weidevogelbescherming Eempolders	: G.W. Bieshaar	Zevenenderdrift 16	1251 RC Laren	035-5311002
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekelmeent 21	1218 EA Hilversum	035-8934871

Vogelwerkgroep On-Line:

Het Goois Vogelnet (Nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail)
Vogelwerkgroep op internet
Redactie Korhaan

Aanvragen via: Chans@worldonline.nl
<http://www.vwg-gooi-eo.nl>
w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl
wduurland@hetnet.nl

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

Contributie: Voor leden € 16,- (minimaal), huisgenootleden € 8,- (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Schenkingen:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften (boven een drempel van waar-schijnlijk € 501,36 en tot een maximum van 10% van uw onzuiver inkomen) aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd indien deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

PTT Post

Port betaald

Port payé

Pays-Bas